

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА ВМА
УНИВЕРЗИТЕТА ОДБРАНЕ

Одлуком бр. 75/99 од 01.07.2022. године са 99. седнице Наставно-научног већа Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета Одбране у Београду одржане 23.06.2022. године именована је комисија за оцену завршене докторске дисертације под насловом:

ПРОЦЕНА КВАЛИТЕТА ЖИВОТА ПАЦИЈЕНАТА НАКОН ОРТОДОНТСКО-ХИРУРШКОГ ЛЕЧЕЊА МАНДИБУЛАРНОГ ПРОГНАТИЗМА

Именована је комисија у следећем саставу:

1.Председник:

ВС проф.др Србољуб Стошић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: максилотацијална хирургија

Институција: Медицински факултет Војномедицинске академије, Универзитет одбране у Београду

2.Члан:

ВС проф.др Татјана Чутовић

Звање: ванредни професор

Ужа научна област: Орална медицина

Институција: Медицински факултет Војномедицинске академије, Универзитет одбране у Београду

3.Члан:

ВС проф.др Ружица Козомара

Звање: редовни професор

Ужа научна област: максилотацијална хирургија

Институција: Медицински факултет Војномедицинске академије, Универзитет одбране у Београду

4.Члан:

Проф.др Јулија Радојичић

Звање: редовни професор

Ужа научна област: ортопедија вилица

Институција: Медицински факултет Универзитета у Нишу

5.Члан:

Доц.др Тијана Адамовић

Звање: доцент

Ужа научна област: пародонтологија и орална медицина

Институција: Медицински факултет Универзитета у Бањалуци

Након детаљног прегледа урађене докторске дисертације кандидата др Јане Илић чланови Комисије подносе Наставно-научном већу Медицинског факултета Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду и Сенату Универзитета одбране у Београду следећи извештај:

Наслов докторске дисертације др Јане Илић је „Процена квалитета живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма“. Тема докторске дисертације прихваћена је од стране Наставно-научног већа Медицинског факултета Војномедицинске академије, Универзитета одбране у Београду одлуком број: 19/75 од 24.12.2019.године. Др Јане Илић одобрена је израда докторске дисертације одлуком на 96.седници Сената Универзитета одбране у Београду, одржаној 20.марта 2020.године, Сн број 17/96, под називом „Процена квалитета живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма“.

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Јана Илић рођена је 18.04.1985.године у Јајцу. Основну и средњу школу завршила је у Бањалуци. Медицински факултет, одсек Стоматологија уписала је 2004.године у Бањалуци. Дипломирала је у јулу 2011.године са просечном оценом 8.94 као „студент генерације“ те стекла звање доктора стоматологије.

Специјалистичке студије из Ортопедије вилица завршила је у октобру 2017.године на Медицинском факултету у Бањалуци и тиме стекла звање специјалисте ортопедије вилица.

Запослена на месту доктора стоматологије у ЈЗУ „Дом здравља“ Бања Лука од 15.01.2012.године, а од 27.10.2017.године на месту специјалисте ортопедије вилица. Докторске академске студије уписала је 2016.године, смер клиничка медицина на Медицинском факултету Војномедицинске академије, Универзитета одбране у Београду.

Учествовала је на бројним научним и стручним скуповима и аутор је неколико научних радова.

А. ПРИКАЗ САДРЖАЈА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

• Основни подаци о дисертацији

Наставно-научно веће Медицинског факултета Војномедицинске академије, Универзитета одбране у Београду је на 75.седници, одржаној 24.12.2019.године одобрило кандидату Др Јани Илић израду докторске дисертације под насловом „Процена квалитета живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма“.

За ментора дисертације изабрана ја проф.др Татјана Чутовић, ванредни професор Медицинског факултета Војномедицинске академије у Београду, док је за коментора изабрана проф.др Ружица Козомара, редовни професор Медицинског факултета Војномедицинске академије у Београду.

• Предмет истраживања

Др Јана Илић је за предмет истраживања у оквиру своје дисертације изабрала мандибуларни прогнатизам и утицај савременог начина лечења на квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом. Мандибуларни прогнатизам као један од најчешћих генетских поремећаја раста и развоја краниофацијалног скелета представља тежак облик деформитета лица и вилица који нарушава оралне функције и изглед лица, те представља психосоцијално оптерећење са негативним утицајем на квалитет живота пацијента. Ова студија је посвећена процени утицаја ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма на квалитет живота пацијената, односно евалуацији промена у скелетним и денталним односима које настају као резултат ортодонтско-

хирушког лечења и њиховом утицају на квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом.

• Приказ садржаја дисертације

Садржај докторске дисертације је изложен у следећим поглављима:

1. Увод (стр. 1-28)
2. Хипотезе и циљеви истраживања (стр. 28)
3. Материјал и методе истраживања (стр. 28-36)
4. Резултати истраживања (стр. 36-96)
5. Дискусија (стр. 97-120)
6. Закључак (стр. 121)
7. Литература (стр. 122-132)
8. Прилози (стр. 133-134)

Докторска дисертација је написана ћиричним писмом, фонтом *Times New Roman*, величина 12. Дисертација је написана на укупно 134 странице, формата А4. На почетку дисертације налази се 12 страна које нису нумерисане, а односе се на наслов дисертације, сажетак (на српском и енглеском језику), предговор, скраћенице и на садржај докторске дисертације. Дисертација је илустрована са 5 слика, 3 графикона а резултати су приказани на 111 табела. Укупан фонд коришћене литературе чине 203 библиографске јединице из релевантне домаће и стране научне литературе.

У поглављу *Увод* (стр. 1-28) истакнут је разлог због којег је ово истраживање спроведено, јер мандибуларни прогнатизам као један од најчешћих и најтежих деформитета лица и вилица представља физички, психички и социјални хендикеп за пацијенте те знатно нарушава њихов квалитет живота. Укратко је представљен предмет истраживања и истакнут значај ортодонтско-хирушког лечења у кориговању мандибуларног прогнатизма те описане методе коришћене у процени промена краниофацијалног скелета. Указано је на значај анализе рендгенкефалометријских параметара на телерендген снимцима ради процене денталних и скелетних промена које настају као последица ортодонтско-хирушког лечења. Од њиховог појављивања па до данас, бројне су предности и вишеструка примена у различитим областима стоматологије. Помоћу ових анализа добијамо објективан налаз о деформитету пре и после лечења, али важан део лечења је и субјективна процена пацијента о утицају деформитета на квалитет живота. Анализе кефалометријских параметара на профилним телерендген снимцима главе неопходне су у дијагностици мандибуларног прогнатизма, планирању ортодонтског и хирушког лечења као и у процени и вредновању исхода лечења.

У оквиру увода и прегледа литературе јасно су и логичким редоследом описани основни појмови о проблему који се истражује, почев од дефиниције мандибуларног прогнатизма, клиничке слике, дијагностике и начина лечења овог деформитета па све до утицаја на квалитет живота пацијената са овим проблемом, што представља и предмет овог истраживања. С обзиром на све савременије методе лечења и добре резултате који се постижу у кориговању мандибуларног прогнатизма, свакако не треба занемарити

субјективан осећај пацијента и његово задовољство самим третманом, што представља и разлог због којег је истраживање спроведено. Кандидат др Јана Илић је кроз рад потврдила да се ортодонтско-хируршким лечењем постижу денталне и скелетне промене на краниофацијалном скелету које знатно побољшавају изглед лица пацијента, оралне функције и позитивно утичу на квалитет живота.

У поглављу *Хипотезе и циљеви истраживања* (стр. 28) кандидат полази од претпоставке да ли разлике на краниофацијалном комплексу пре и после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма утичу на квалитет живота пацијената, да ли је степен побољшања квалитета живота пропорционалан степену прехируршке испољености мандибуларног прогнатизма и да ли је побољшање квалитета живота у корелацији са полом испитаника.

Циљеви истраживања су прецизно постављени како би се објективно проверила вредност ових хипотеза. Основни циљ ове докторске дисертације био је да се рендгенкефалометријски и клинички испита, процени и објасни утицај денталних и скелетних промена на квалитет живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма. Из основног циља докторске дисертације, произашли су задаци истраживања:

- Утврдити кефалометријске промене на краниофацијалном комплексу пре и после ортодонтско-хируршког лечења пацијената са мандибуларним прогнатизмом применом анализе телерендген снимака.
- Утврдити разлику у квалитету живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом пре и после ортодонтско-хируршког лечења применом валидираних упитника.
- Утврдити да ли постоји корелација између побољшања квалитета живота после ортодонтско-хируршког лечења пацијената са мандибуларним прогнатизмом и прехируршке испољености мандибуларног прогнатизма.
- Утврдити да ли постоји корелација између побољшања квалитета живота после ортодонтско-хируршког лечења и пола пацијената са мандибуларним прогнатизмом.

У поглављу *Материјал и методе* истраживања (стр. 28-36) представљен је одабир испитаника и основна методологија истраживања. У истраживање су били укључени испитаници који су се јавили на Клинику за стоматологију, одељење Ортопедија вилица и на Клинику за максиларнофацијалну хирургију Војномедицинске академије у Београду ради лечења мандибуларног прогнатизма. Сви пацијенти су пре укључивања у истраживање потписали информисани пристанак за добровољно учешће у студији. У овом поглављу кандидат износи критеријуме за укључивање испитаника у истраживање. Узорак је чинило 40 испитаника мушког и женског пола, старости 19-34 године, код којих је спроведено ортодонтско-хируршко лечење мандибуларног прогнатизма. Испитаници су подељени у две групе зависно од врсте хируршког захвата који је спроведен. Прву групу чинили су пацијенти код којих је извршен хируршки захват само на једној вилици (мономаксиларна група), док су другу групу чинили пацијенти код којих је спроведен оперативни захват на обе вилице (бимаксиларна група).

У оквиру овог поглавља детаљно је описан процес анализе кефалометријских параметара на телерендген снимцима пацијената као и анализа упитника о квалитету живота који су коришћени у току истраживања. Кандидат је користио савремену методологију којом је извршено прецизно мерење денталних и скелетних промена на телерендген снимцима пре и после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма. Процена квалитета живота пре и после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма извршена је помоћу стандардизованих упитника: упитник о утицају оралног здравља на квалитет живота пацијената (Oral Health Impact Profile ОНIP-14) и упитник о утицају дентофацијалног деформитета на квалитет живота пацијената (Orthognathic Quality of Life Questionnaire OQLQ).

Резултати истраживања (стр. 36-96) чине садржај четвртог поглавља ове докторске дисертације. У оквиру овог дела дисертације систематично су приказани резултати по фазама истраживања. Детаљно су приказани прво резултати анализе кефалометријских параметара на телерендген снимцима пацијената пре и после лечења. Потом су приказани резултати анализе упитника, који говоре о квалитету живота пацијената пре и после лечења. Резултати су приказани прегледно и у складу са стандардима за ову врсту научно-истраживачког рада и статистички обрађени одговарајућим тестовима. Резултати приказују податке добијене евалуацијом денталних и скелетних промена на краниофацијалном скелету и анализом упитника.

У првом делу резултата детаљно су описане промене кефалометријских параметара пре и после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма као и разлике између мономаксиларне и бимаксиларне групе испитаника.

У другом делу резултата кандидат наводи детаљне резултате анализе упитника о квалитету живота илустрованих кроз табеле, који указују на побољшање квалитета живота после завршеног лечења.

Трећи део резултата приказује повезаност између побољшања квалитета живота и прехируршке испољености мандибуларног прогнатизма.

На самом крају резултата приказан је утицај пола испитаника на квалитет живота пре и после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма.

Упоредном анализом кефалометријских параметара пре и после лечења успостављено је да је ортодонтско-хируршким лечењем коригован велики број денталних и скелетних параметара који карактеришу мандибуларни прогнатизам. Овим начином лечења значајно је измењен однос вилица у сагиталном и вертикалном правцу и нормализован укупни скелетни конвекситет лица. Након завршеног лечења оба упитника показала су побољшање квалитета живота у односу на стање пре почетка лечења. До побољшања квалитета живота 12 месеци после лечења дошло је у свим доменима које мере упитници.

Резултати истраживања су приказани на прегледан начин. Они су јасно и објективно тумачени, а кандидаткиња је показала објективан и критички став у процени ових резултата, посебно у делу који се односи на компарацију са резултатима сличних истраживања.

У поглављу *Дискусија* (стр. 97-120) представљена је дискусија добијених резултата истраживања и њихово поређење са већ постојећим сличним истраживањима у овој научној области. Кандидат у овом поглављу пружа одговарајућа објашњења и излаже сазнања и чињенице које доприносе укупном разумевању постављеног проблема. Мандибуларни прогнатизам као деформитет не угрожава виталне функције организма али на нивоу орофацијалне регије може да компромитује оралне функције и наруши изглед лица, што код особа са овим деформитетом условљава низ пратећих психолошких, социолошких и функционалних проблема. Исход лечења код пацијената са мандибуларним прогнатизмом може се објективно проценити мерењем кефалометријских параметара, али поред објективне процене веома је важна и субјективна процена пацијента тј. како деформитет утиче на њихов квалитет живота. На основу резултата анализе кефалометријских параметара на профилним телерендген снимцима главе, др Илић добила је објективне податке о типу и врсти мандибуларног прогнатизма, на основу којих је изграђен будући план лечења и на основу којих је пратила резултате лечења.

Познато је да мандибуларни прогнатизам није увек последица претераног раста мандибуле и доњег дела лица, него се презентује низом фенотипских варијанти које укључују смањену и ретрудирану максилу уз нормално развијену мандибулу, ретрудирану максилу уз увећању мандибулу, као и разне облике вертикалних дисплазија. Имајући ово у виду, кандидат наглашава важност избора хируршког термана у сваком појединачном случају. Избор оперативног захвата мора да се базира на детаљној клиничкој и рендгенкефалометријској анализи сваког случаја и да буде прилагођен основним фенотипским карактеристикама мандибуларног прогнатизма. Резултати ове докторске дисертације показали су израженија одступања кефалометријских параметара у вертикалном правцу пре оперативног захвата код бимаксиларно оперисаних пацијената. Др Илић показала је, у свом истраживању, да и мономаксиларна и бимаксиларна репозиција вилица повољно утичу на промену коштане структура доводећи до побољшања фацијалног конвекситета, а самим тим и изгледа лица, уколико су примарна дијагноза мандибуларног прогнатизма као и одабир начина лечења били одговарајући.

Дискусија добијених резултата показује да је кандидат способан да прикупи, обради, презентује резултате на врло прегледан начин, као и да на јасан и свеобухватан начин разматра приказане резултате и упореди их са литературним подацима. Ова студија је показала да ортодонтско-хируршким лечењем мандибуларног прогнатизма долази до денталних и скелетних промена на краниофацијалном скелету које знатно мењају изглед лица пацијента, побољшавају оралне функције и квалитет живота пацијената.

Шести део докторске дисертације представља поглавље *Закључак* (стр. 121) у којем је др Илић на јасан и систематичан начин представила синтезу сазнања и научних чињеница изнесених у оквиру дисертације, добијених на основу резултата истраживања и тестирања хипотеза. Закључци истраживања су јасно формулисани и пружају одговоре на постављене циљеве. Кандидат наводи да је дошло да значајних промена у краниофацијалном скелету после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма и да те промене позитивно утичу на квалитет живота пацијената.

Процена утицаја ортодонтско-хируршког лечења на квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом важна је како би се утврдио значај ортодонтско-хируршког лечења у постизању бољег квалитета живота заједно са бољим изгледом, психолошким статусом и оралним функцијама пацијента.

Др Илић је током истраживања доказала да се ортодонтско-хируршким лечењем побољшава квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом, самопоуздање и оралне функције. Резултати истраживања показали су и да су жене осетљивије према свом изгледу и оралној функцији у односу на мушкарце и да је мандибуларни прогнатизам боље прихваћен од стране мушкараца.

Поглавље *Литература* (стр. 122-132) ове дисертације представља списак коришћене литературе у оквиру спроведеног истраживања, а у оквиру израде ове дисертације.

Литература је свеобухватна и савремена, садржи 203 библиографске јединице релевантне за ову докторску дисертацију.

Б. КРАТАК ОПИС ПОСТИГНУТИХ РЕЗУЛТАТА

Резултати ове студије показали су статистички значајну разлику у мереним параметрима код свих пацијената са мандибуларним прогнатизмом пре ортодонтско-хируршког лечења у односу на референтне вредности. Код испитаника из бимаксиларне групе забележена су значајнија одступања пре лечења и у сагиталним и вертикалним параметрима у односу на референтне вредности, за разлику од испитаника из мономаксиларне групе. Након завршеног ортодонтско-хируршког лечења постигнуте су референтне вредности већег броја параметара који карактеришу мандибуларни прогнатизам, док су се остали параметри приближили референтним вредностима, иако не у потпуности. Повећани вертикални параметри и јесу били разлог за одлуку о неопходности бимаксиларног оперативног захвата. Након завршеног лечења примећено је приближавање референтним вредностима и код мономаксиларне и код бимаксиларне групе пацијената, што говори о исправно донетој одлуци о типу оперативног захвата.

Осим параметра SArGo, вредности свих осталих параметара мерених пре лечења статистички се значајно разликују у односу на референтне вредности. Након завршеног лечења анализом је установљено да су параметри SNA, SNB, S/MP, OP/NS и I/SpP у референтним вредностима, док је на осталим параметрима остала статистички значајна разлика у односу на референтне вредности. И поред одступања од референтних вредности, њихове вредности су значајно кориговане у односу на стање пре лечења што доводи до хармонизације скелетних и денталних структура, побољшања оралних функција и изгледа лица пацијента.

Студија је показала значајно смањење вредности основних обележја мандибуларног прогнатизма а то су углови SNB, SN/MP, SpP/MP, ArGoMe и Vjork-овог полигона. Вредности ових анализираних параметара представљају главне показатеље ретрогнатије горње и прогнатије доње вилице и њиховим кориговањем током ортодонтско-хируршког лечења мења се прогени изглед код лечених пацијената.

Резултати истраживања показали су да и мономаксиларна и бимаксиларна репозиција вилица повољно утичу на промену коштаних структура доводећи до побољшања фацијалног конвекситета, а самим тим и изгледа лица, уколико су примарна дијагноза мандибуларног прогнатизма као и одабир начина лечења били одговарајући.

Током истраживања испитан је утицај ортодонтско-хируршког лечења на квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом. За процену квалитета живота коришћена су два упитника Упитник о утицају оралног здравља на квалитет живота ОНП-14 и Упитник о утицају дентофацијалног деформитета на квалитет живота OQLQ које су пацијенти попуњавали пре и 12 месеци после ортодонтско-хируршког лечења. На основу резултата ОНП упитника, квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом је значајно бољи након завршеног лечења у свим доменима које мери упитник физичким, психичким и социјалним. Што се тиче резултата OQLQ упитника, у свим доменима дошло је до побољшања квалитета живота након завршеног лечења.

Када су у питању разлике између мушкараца и жена, резултати су показали да нема значајних разлика између полова у укупном квалитету живота као и већини домена које мере упитници о квалитету живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма. Блага разлика уочена је на основу OQLQ упитника, где су нешто мање биле задовољне жене после лечења у домену Забринутост за деформитет. Анализом ОНП упитника закључено је да бољи квалитет живота у домену Функционалног ограничења имају мушкарци и пре и после лечења, на осталим доменима као и на укупном резултату упитника није било статистички значајних разлика између полова.

Овом докторском дисертацијом доказано је да се исправним начином лечења, правилним одабиром хируршке технике и ортодонтске терапије, код пацијената са различитим обликом мандибуларног прогнатизма постижу слични резултати блиски референтним вредностима. Већина пацијената у Србији, која је подвргнута ортодонтско-хируршком лечењу мандибуларног прогнатизма на Војномедицинској академији, задовољна је постигнутим функционалним и естетским резултатима.

V. УПОРЕДНА АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ СА РЕЗУЛТАТИМА ИЗ ЛИТЕРАТУРЕ

У поглављу *Дискусија* кандидат јасно и прегледно тумачи резултате добијене током израде докторске дисертације уз приказ података других истраживања. Кандидат детаљно коментарише резултате предузетих истраживања, пореди их са резултатима сличних студија у светској и домаћој литератури, пружа одговарајућа објашњења и износи личне ставове. Овим истраживањем добијени су подаци који говоре о значају ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма и његовом утицају на квалитет живота пацијената.

Наводећи резултате најновијих истраживања, кандидат наглашава да се ради о веома сложеним поремећајима у развоју краниофацијалног скелета који се могу манифестовати у свим просторним равнима и показивати бројне фенотипске карактеристике. Мандибуларни прогнатизам је најчешће последица коштаног несклада који се

манифестује недовољним растом горње вилице, претераним растом доње вилице или комбинацијом неадекватног раста обе вилице. Основне карактеристике мандибуларног прогнатизма, као и денталне и скелетне промене на краниофацијалном скелету настале после ортодонтско-хируршког лечења могу се потврдити путем анализе рендгенкефалометријских параметара на профилним снимцима главе пацијента.

Деформитети лица и вилица не узрокују само естетске проблеме, него и ослабљене функције жвакања, говора са психосоцијалним последицама и негативним утицајем на квалитет живота пацијента. Због тога су многа истраживања била усмерена управо на утврђивање промена на коштаном и мекоткивним структурама лица након завршеног ортодонтско-хируршког лечења пацијената са овим деформитетима. Већина тих студија установила је да се квалитет живота ових пацијената значајно побољшао након ортодонтско-хируршког лечења, те да је већина пацијената задовољна исходом лечења. Стога је и циљ овог истраживања био утицај ортодонтско-хируршког лечења на квалитет живота пацијената са мандибуларним прогнатизмом као једним од најчешћих деформитета лица и вилица.

У склопу ортодонтско-хируршког лечења најчешће се спроводи оперативни захват бимаксиларног типа јер је на тај начин већа вероватноћа постизања довољно добрих антеропостериорних и вертикалних међувеличних односа. Током овог истраживања др Илић потврђује да се адекватним избором оперативне технике засноване на клиничкој слици сваког пацијента постижу задовољавајући и функционални и естетски резултати.

Г. ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ ИЗ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Након прикупљања материјала, завршетка обраде пацијената и добијених узорака по претходно утврђеном протоколу испитивања, добијени резултати су до сада публиковани у три научна рада публикованим у часописима из категорије M23, и то:

- Ilić J, Daković D, Lekić M, Lemić T, Čutović T. Aesthetic components of index of orthodontic treatment need in serbian adolescents. *Vojnosanit Pregl.* 2021; 78(3): 331-6. <https://doi.org/10.2298/VSP190303074I> **M23; IF=0.168**
- Čutović T, Ilić J, Adamović T, Matijević S, Radojičić J, Stošić S. Dental and skeletal changes occurring after orthodontic-surgical treatment of mandibular prognathism *Vojnosanit Pregl.* 2022; Online First March, 2022. **M23; IF=0.168**
- Ilić J, Čutović T, Kozomara R, Radojičić J, Adamović T, Lovrić J. Assessment of the impact of orthodontic-surgical treatment on the quality of life of patients with mandibular prognathism. *Vojnosanit Pregl.* 2022; Online-First Issue 00. <https://doi.org/10.2298/VSP220512063I> **M23; IF=0.168**

Д. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Докторска дисертација Др Јане Илић под називом „Процена квалитета живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма“ израђена је у складу са образложењем које је кандидат приложио приликом пријаве теме. Докторска дисертација је урађена према правилима и принципима научно-истраживачког рада и резултат је оригиналног научног рада кандидата. У питању је самосталан и оригиналан научни рад праћен студиозном евалуацијом резултата ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма.

Ово је богато документована студија која даје допринос у области проучавања промена денталних и скелетних карактеристика краниофацијалног скелета и њиховог утицаја на квалитет живота пацијената после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма. Проблематика којом се бави ова докторска дисертација је научно актуелна и значајна за свакодневну клиничку праксу. Циљеви истраживања су јасно дефинисани а истраживачки задаци систематично обрађени. Применом телерендген снимака извршена је анализа великог броја кефалометријских параметара, њихово поређење и повезаност пре и након лечења. На овај начин омогућена је свеобухватна анализа постављеног проблема истраживања и добијени су интересантни и вредни резултати. Резултати истраживања потврђују да се ортодонтско-хируршким лечењем успешно елиминише већина скелетних карактеристика мандибуларног прогнатизма мењајући изглед лица пацијената са овим деформитетом. Поред објективно утврђених промена на краниофацијалном скелету после ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма, приказан је и субјективни доживљај пацијента и утицај оваквог начина лечења на њихов квалитет живота. Процена утицаја морфолошких промена краниофацијалног скелета које настају након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма важна је како би се утврдио значај оваквог начина лечења у постизању бољег квалитета живота заједно са бољим изгледом, психолошким статусом и оралним функцијама пацијента.

На основу детаљног прегледа поднетог рукописа, као и увида у целокупни научни и стручни рад кандидата, комисија закључује да је др Јана Илић оправдала циљеве истраживања, студиозно и систематски обрадила задатке постављене у оквиру својих истраживања и примењујући савремене научне методе дошла до вредних резултата корисних за стоматолошку науку и клиничку праксу. Резултати ових истраживања и изведени закључци представљају научни допринос актуелној проблематици и доносе нова сазнања у области ортодонтско-хируршког начина лечења мандибуларног прогнатизма.

На основу свега изложеног, комисија у саставу Проф.др Србољуб Стошић, Проф.др Татјана Чутовић, проф.др Ружица Козомара, Проф.др Јулија Радојичић и Доц.др Тијана Адамовић даје позитивну оцену о завршеној докторској дисертацији под називом „Процена квалитета живота пацијената након ортодонтско-хируршког лечења мандибуларног прогнатизма“ др Јане Илић и предлаже Наставно научно већу Медицинског факултета Војномедицинске академије у Београду да прихвати овај Извештај и одреди датум јавне одбране ове докторске дисертације пред изабраном комисијом.

Датум: 22.07.2022.год.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
 ВС Проф.др Србољуб Стошић - председник
2.
 ВС Проф.др Татјана Чутовић - члан
3.
 ВС Проф.др Ружица Козомара - члан
4.
 Проф.др Јулија Радојичић - члан
5.
 Доц.др Тијана Адамовић - члан

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
 МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
 УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
 Медицински факултет ВМА

..... бр. 3493-1

08.08.2022 год.

БЕОГРАД